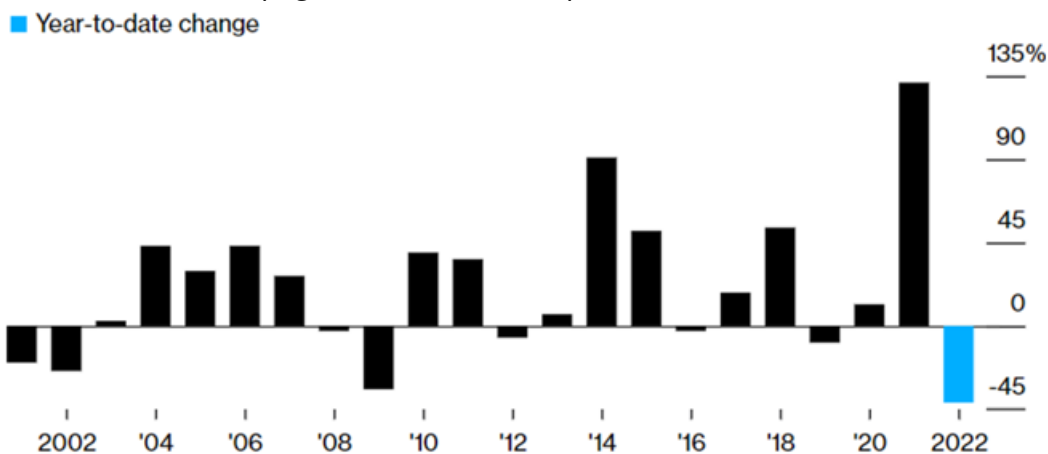

OB PADCU TRGA TVEGANEGA KAPITALA SE ZAGONSKA PODJETJA ZATEKAJO K ALTERNATIVNIM NAČINOM FINANCIRANJA

Vrednost novih poslov tveganega kapitala se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 zmanjšala za 42 %, na 286 milijard dolarjev, kar presega najnižje ravni zgodnjih 2000-ih in 34-odstotni padec po finančni krizi leta 2008. To pomeni resne težave za start up podjetja, saj je tvegani kapital eden njihovih najpomembnejših virov financiranja. Vlagatelji tveganega kapitala, ki so v zadnjem desetletju povečevali svoje naložbe, se zdaj umikajo, saj so naraščajoče obrestne mere vplivale na ceno kapitala in spremenile "rast za vsako ceno" mentaliteto v industriji. Samo letos se je **skupna vrednost poslov** na dveh največjih tržiščih tveganega kapitala **zmanjšala za 50 %** na Kitajskem **in 45 %** v ZDA.

Ker so trenutni pogoji za vlagatelje postali precej omejujoči, se start-upi soočajo s težavami pri financiranju zagona podjetij in začetne rasti. Zaradi zmanjšanih možnosti pridobivanja sredstev in pogojev, ki jih postavljajo vlagatelji, se morajo zatekati k drugim načinom financiranja, kot so bančna posojila, obveznice, javna ponudba delnic ali izdaja kriptovalut.

Slika 1: VC vrednost pogodb na letni ravni (sprememba)

Vir: Preqin global aggregate VC deal value year on year change

Nervozni investitorji so zmanjšali financiranje startupom

Nekateri največji skladi za financiranje startup-ov so se umaknili potem ko so se pri njihovih portfeljskih podjetjih pojavile težave. Sequoia Capital, eden od gigantov Silicijeve doline, je letos s skladom v višini 600 milijonov dolarjev vstopil v svet kriptovalut - toda ta naložba se mu je izjalovila ob propadu borze FTX. Podjetje je odpisalo celotno vrednost naložbe v FTX, enako sta storila tudi SoftBank Group Corp. in Tiger Global Management, dva najbolj agresivna podpornika nove tehnologije v zadnjih letih.

Drugi dejavnik, ki je pripomogel k zmanjšanju financiranja startupov je neskladje v pričakovanjih. **Skladi tveganega kapitala oziroma investitorji nočejo vlagati po visokih valuacijah** iz preteklih let po popravku na javnih trgih, kjer je sedaj vrednost portfeljskih podjetij veliko manjša, medtem ko veliko ustanoviteljev čaka na boljše pogoje.

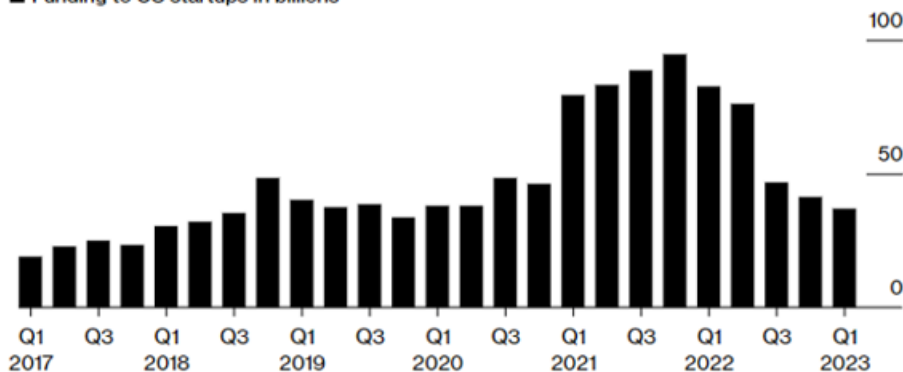
Kaj se dogaja na strani skladov tveganega kapitala?

Financiranje z investicijskim tveganim kapitalom za startupe v ZDA se je v prvem četrtletju leta 2023 zmanjšalo za več kot polovico v primerjavi z lanskim letom. Startupi so v tem obdobju **zbrali 37 milijard dolarjev**, kar je **najnižji znesek v 13 zaporednih četrtletjih**. V tem času je bilo zaključenih manj kot 3.000 poslov, kar je najmanj v več kot petih letih.

Slika 2: Investicije na trgu tveganega kapitala

VC investment is at its lowest level in years.

■ Funding to US startups in billions

Vir: PitchBook and the National Venture Capital Association

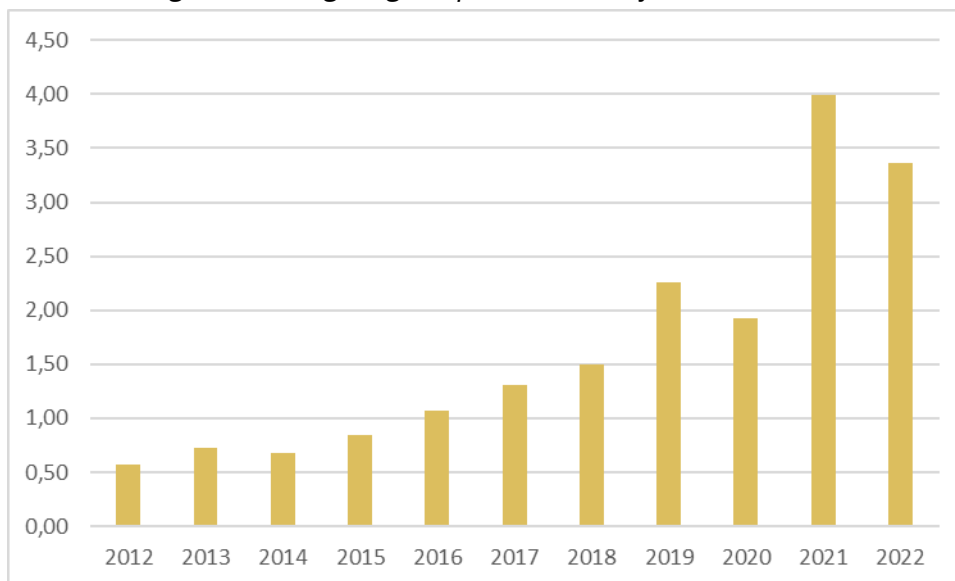
Kot lahko vidimo tudi iz slike, se **na trgu tveganega kapitala čuti velika previdnost pri investiranju**, zato bo podjetjem težko zbrati kapital, tudi če rastejo po predvideni stopnji. Startup industrija se bori s povečanjem obrestnih mer in nadaljnjim upadom, ki ga označujejo padajoče ocene vrednosti in tisoče odpuščanj.

Nenaden zlom Silicon Valley Bank prejšnji mesec je sprožil nov val zaskrbljenosti med investitorji, kar bi lahko upočasnilo njihovo hitrost vlaganja v prihodnjih letih. Financiranje tehnoloških podjetij se je upočasnilo, ker so vlagatelji ugotovili, da so zaslužki premajhni, tveganja pa prevelika.

Pričakuje se občutna upočasnitev izstopov iz startup podjetij, kar bo predstavljalo resen izziv za bolj zrela podjetja, ki bodo potrebovala dodaten denar, kljub ukrepom zmanjševanja stroškov, kot so odpuščanja. Skladi tveganega kapitala morda ne bodo mogli podpreti vseh samorogov, ki potrebujejo denar za nadaljnjo rast še posebej, ker se zanimanje za investicije ohlaja med netradicionalnimi investitorji, kot so družbe za zasebni kapital in hedge skladi.

Andrea Lamari, generalna partnerica pri Manhattan Venture Partners, pravi, da lahko nekatera zagonska podjetja padejo v krizo ali celo zaprejo svojo dejavnost, če se upočasnitev izstopov zavleče, saj ne bo dovolj prihodkov. V zadnjih desetih letih še ni bilo take negotovosti glede vpliva makroekonomskega okolja na zagonska podjetja.

Slika 3: Obseg naložb tveganega kapitala v Nemčiji od leta 2012 do leta 2022

Vir: Statista

Kot je razvidno iz zgornjega grafa, je bilo leta 2022 investicij tveganega kapitala v Nemčiji za približno 3,4 milijarde evrov, kar je bilo rahlo manj kot leto prej. Znesek vloženega denarja se je stabilno povečeval do leta 2022, vendar se je to v zadnjem letu drastično spremenilo, kar neposredno vpliva tudi na startupe, ki potrebujejo financiranje oziroma zagonski kapital za začetek svoje poslovne poti. To pa neposredno vpliva tudi na Slovenijo, saj tesno sodelujemo s sosednjimi državami pri projektih in financiranjih startupov.

Stalno krčenje slovenskega kapitalskega trga

Od razcveta slovenskega kapitalskega trga ki je vrhunec doživel v letu 2007, smo priča stalnemu krčenju le-tega. »Likvidnost kapitalskega trga se je ves čas zmanjševala, na Ljubljanski borzi pa kotira vedno manj vrednostnih papirjev. Precej takšnih ukrepov je opisanih v omenjenem zaključnem poročilu PWC in BTA Consulting, kjer je izpostavljeno, da ima Slovenija možnost in priložnost za razvoj svojega trga, predvsem pa so poudarki dani novim produktom (npr. ESG) in tehnologijam (Fin-Tech), kjer so priložnosti, zaradi bolj razpršene konkurence, večje. Ni smiselno, da so pri nas prepovedane tehnološke rešitve, ki so v EU dovoljene.«

Slovenija ima velik potencial za razvoj kapitalskega trga, saj ima vrsto dobrih družb, ki bi se, poleg obstoječih, lahko uvrstile na Ljubljansko borzo ter veliko kapitala, vključno s prihranki prebivalstva, ki bi se lahko preko borze vložil v gospodarstvo. Prav tako ima veliko znanja o novih izdelkih in tehnologijah. **Kljub temu se slovenski kapitalski trg sooča z nizko likvidnostjo, nizko tržno kapitalizacijo in plitvostjo trga.**

Kaj vam lahko pomagamo strokovnjaki BV Finančne Skupine d.o.o.?

Kot omenjeno, je **trenutno stanje** na svetovnem trgu tveganega kapitala **za zagonska podjetja težavno. Vrednost novih poslov** se je v prvih enajstih mesecih leta 2022 v primerjavi z letom 2021 **zmanjšala za 42%**, kar presega najnižje točke zgodnjih 2000-ih in **34-odstotni padec po finančni krizi leta 2008.**

Kljub trenutno zmanjšanemu delovanju trga tveganega kapitala in negativnim trendom, **se morajo podjetniki zavedati, da poleg lastniškega financiranja** (lastna sredstva ustanovitelja, sorodnikov, prijateljev ali sodelavcev, zadržani dobiček, sredstva drugega podjetja, tvegani kapital, poslovni angeli, podjetniški pospeševalniki in inkubatorji, platforme množičnega financiranja, alternativne borze) **lahko posegajo tudi po dolžniškem financiranju, pri katerem podjetnik ohrani lastništvo podjetja in z lastnim kapitalom ustvari večji dobiček ter tako sredstva postopno vrača.**

V BV Finančni Skupini d.o.o. se zavedamo, da so alternativni načini financiranja ključni za uspešno delovanje startup podjetij v zahtevnem okolju trga tveganega kapitala. Zato pomemben del našega poslovanja namenjamo temu, da

- s svojim strokovnim znanjem, bogatimi izkušnjami, poznavanjem okolja ter različnih vrst alternativnih finančnih instrumentov, **pomagamo startupom in malim ter srednje velikim podjetjem izbrati in pridobiti najprimernejše vire financiranja, ki ustrezajo njihovim specifičnim potrebam in ciljem.**
- **izdelamo poslovne načrte**, ki jih lahko startupi ter mala in srednja podjetja uporabijo ne le za pridobitev financiranja, ampak tudi za kasnejše poslovanje in vodenje podjetja. Naš cilj je, da start-upom pomagamo premostiti ovire na poti do uspeha in s tem zagotovimo dolgoročno rast in razvoj njihovega poslovanja.

Viri:

- 1) Bloomberg, (2023). *Venture capital deals set for the worst drop in over two decades*, najdeno 12.4. na spletnem naslovu: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-12-07/venture-capital-deals-set-for-worst-drop-in-over-two-decades#xj4y7vzkg>
- 2) Bloomberg, (2023). *Tech-startup funding plunges by 55% in quarter marked by crisis*, najdeno 12.4. na spletnem naslovu: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-04-06/tech-startup-funding-plunges-by-55-in-quarter-marked-by-crises#xj4y7vzkg>
- 3) Statista, (2023). *Volume of venture capital investments in Germany from 2012 to 2022*, najdeno 18.4. na spletnem naslovu: <https://www-statista-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/statistics/1332187/venture-capital-investments-germany/>
- 4) Delo (2022), *Velik potencial, a potrebna pravilna strategija*, najdeno 10.4. na spletnem naslovu: <https://www.delo.si/dpc-kapitalski-trgi/velik-potencial-a-potrebna-pravilna-strategija/>